

# RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rok IV

Warszawa, piątek 15 września 1944 r.

Nr. 58(130)

## BITWA O WARSZAWĘ

Bitwa o Pragę już się przesila, o Warszawę — dopiero zaczyna. Po tamtej stronie Wisły, Niemcy są w wyraźnym odwrocie, na tym jednak brzegu odczuwamy dopiero pierwsze oznaki odprężenia — i to bardzo nierównomiernie.

Każdy dzień jest bowiem inny. Po wtorku, kiedy czuło się wyraźnie obecność samolotów sowieckich, środa przyniosła bełkarne rozpasanie niemieckiego teroru powietrznego, dzień zaś wczorajszy miał charakter nieokreślony, zdając się jednak wskazywać na jakieś nowe działania sowieckie w pobliżu stolicy.

Ta nierównomierność wyjaśnia się tym, że co innego stanowi walka o Warszawę dla nas, a co innego dla Sowietów. Przez 6 tygodni byliśmy zdani na własne siły, mimo bliskiego sąsiedztwa wojsk sowieckich, a pomyślnie skutki tego sąsiedztwa zaczęliśmy odczuwać dopiero od chwili, gdy plany dowództwa sowieckiego kazały mu zwrócić się w naszą stronę.

Z tą też chwilą nawiązała się automatycznie współpraca. Powstanie jest naturalnym sojusznikiem ofensywy sowieckiej, armia zaś czerwona, godząc w plecy walczącego z nami wroga, coraz bardziej i nam ułatwia walkę. Mogłyby jednak nadejść jeszcze ciężkie chwile, o ile by główny napór sowiecki skierował się przejściowo w inną stronę.

W tych warunkach trudno odpowiedzieć na najaktualniejsze pytanie: kiedy? bo nie od naszych to zależy interesów. Półtoramiesięczna samotna walka Warszawy dowiodła naszej niepospolitej siły moralnej i wytrwałości — i w tym jest nasze istotne zwycięstwo. Z chwilą, gdy interesy wojskowe Sowietów poszły po linii równoległej z naszymi, zbliża się także drugie zwycięstwo: odpędzenie Niemców.

## Z OSTATNIEJ CHWILI

### Rosjanie zdobyli Pragę

Rozkaz marsz. Stalina podał późnym wieczorem o zdobyciu Pragi. W walkach brały udział jednostki Armii Polskiej gen. Żymierskiego.

## Lotnictwo sowieckie

### nad rejonem podwarszawskim

(PAT). — Radiostacja Armii marsz. Rokossowskiego — „Wawer” — donosi:

Na zachodnim krańcu Warszawy i poza jej obwodem zbombardowano Konstancin, Piaseczno i Warkę, gdzie walczą otoczona ze wszystkich stron kolumna niemiecka, licząca około pół dywizji Ukraińców.

Bombardowano też Grodzisk, Żyrardów, Skierniewice, Maków i Nasielsk.

Koło Narewki sowieckie armie pancerne przełamały niemieckie stanowiska i spychają wojska hitlerowskie na Mordlin.

Ogień artylerii sowieckiej skierowano na pozycje niemieckie w Wilanowie, Jeziornie i Mirkowie. Skutkiem tego Niemcy musieli przesunąć pozycje w rejon Natolina.

**Oddziały Armii Czerwonej osiągnęły Wisłę w rejonie Jabłonny.**

Wojska sowieckie zbombardowały Michałów, Utratę, Ursus i Podkowie Leśną. Koło Pruszkowa strącono 3 Stukasy.

## Zrzuty sowieckie

Samoloty sowieckie zrzuciły 13,9 kilka egzemplarzy pism ciężarkowych Dowództwa Armii Czerwonej pod Warszawą, zawierających pozdrowienia dla walczącej Stolicy i zapowiedź zrzutów broni, amunicji i żywności. W nocy na 14 b. m. nastąpiły istotnie zrzuty, m. in. z żywnością.

Ekspertyza lekarska wykazała, że część zrzuconej w nocy żywności była zatruta.

Mamy tu niewątpliwie do czynienia z prowokacją niemiecką. Według przypuszczeń, jedno ze zrzuconych zawiadomień sowieckich przejęli Niemcy, którzy na umówione miejsce zrzucili żywność zatrutą.

Znane wypadki z ul. Żulińskiego (celowe pozostawienie zatrutych produktów) wskazują, że Niemcy są zdolni do takich zbrodni. Tutaj wywołać chcą — niezależnie od skutków bezpośrednich — nieufność Warszawy wobec zrzutów rosyjskich.

Nocy dzisiejszej samoloty sowieckie dokonały nad Warszawą znacznych zrzutów broni i amunicji.

## Decydujące walki o Pragę

### Informacje sowieckiej krótkofalówki

(PAT). — Radiostacja Dowództwa Armii marsz. Rokossowskiego „Wawer” podała w dniu wczorajszym:

Na Pradze trwały bardzo silne walki. Uderzenie niemieckie, przeprowadzone w środę wieczorem na Saskiej Kępie — zostało z łatwością odparte. Z naszej strony zastosowano wszystkie rodzaje broni, łącznie z miotaczami płomieni na czołgach i działami salwowymi.

Armia czerwona wprowadziła do akcji przeszło 40 maszyn bombowych, niszcząc pozycje niemieckie przy Al. Waszyngtona, w Wawrze i Bluszczu. Zniszczono kilkadziesiąt pojazdów i czołgów niemieckich przy obu mostach wiodących do Warszawy.

Koło godzin południowych Niemcy próbowali uzyskać połączenie z Modlinem, po prawej stronie Wisły, co się jednak nie udało. Formacje niemieckie, wycofujące się na Modlin, zawróciły w popłochu i nieładzie na most pontonowy koło Bielan, gdzie nękało je nasze lotnictwo, uszkadzając wspomniany most.

We środę bombardowano silnie rejon Pelcowizny i Targówka. Piechota nasza przeprowadziła natarcie w okolicach Targówka i stawów Kaweczyńskich. Patrole Czerwonej Armii sięgają linii kolejowej, wiodącej z Dworca Wschodniego na Siedlce i Rembeztów.

W czasie prób przełamania niemieckiego, nieprzyjaciel stracił 17 czołgów. Siedem samolotów niemieckich strącono w czasie całodziennych walk nad Warszawą, Pragę i Włochami.

W Parku Paderewskiego i w rejonie jeziora Kamionkowskiego doszło do bezpośrednich natarć piechoty i walki wręcz.

Na krótko przed południem we środę zaobserwowano nerwowe wycofywanie się niemieckich oddziałów na mosty. Nasze ciężkie lotnictwo zniszczyło nieprzyjacielski rejon przy ul. Wiatracznej Podskarbińskiej.

**We czwartek z rana trwały ciężkie walki na Targówku i Kawęczynie. Doszło do walk wręcz. Pancerna piechota sowiecka naciera na Bródno, Brzeziny i Jasiew. Nasze samoloty nurkujące uderzają na tyły przeciwnika. Natężenie boju przybiera na sile.**

Warszawski Dworzec Zachodni jest bez przerwy pod kontrolą lotnictwa sowieckiego. Lotnictwo nasze, które patroluje nad broniącą się częścią Warszawy, zaobserwowało wycofujące się Powiśle i Starym Miastem kolumny samochodowe. Wzmoczony ruch czołgów i samochodów widać również przez pl. Piłsudskiego.

## NA FRONCIE WARSZAWY

### Praga — w ogniu wielkiej bitwy

Praga, dzielnica nieobjęta działaniami powstańczymi, przechodzi obecnie ciężkie cierpienia i zniszczenie w miarę postępów wielkiej bitwy o Warszawę. Prawie całkowicie ogołocona przez Niemców z ludności, gwałtownie bombardowana przez wojska sowieckie, a równocześnie wypalana przez ewakuujących się Niemców, Praga — tak jak i palone Powiśle — okazuje nam obecnie los, który w żadnych warunkach nie mógł minąć Warszawy, tego wielkiego węzła na drodze przesuwającego się frontu.

12.IX około g. 17-ej artyleria sowiecka zerwała tory kolejowe na Pradze o 300 m. od mostu przy Dworcu Gdańskim. Obecnie ruch kolejowy tym mostem ustał, kończy się na Dw. Gdańskim. Most przebywają Niemcy pieszo.

Lotnictwo sowieckie nadal patroluje nad Warszawą. Obserwuje się działanie sowieckiej obrony przeciwlotniczej.

Walka o Czerniaków wciąż przybiera na zaciętości. Niemcy chcą tu prawdopodobnie osiągnąć dwa cele: odepchnąć nas jaknajdalej od Wisły i odciąć walczący Czerniaków od polskiego śródmieścia. Nieprzyjaciel ponosi codziennie duże straty w ludziach.

Centralnym punktem walki jest teren Szpitala Św. Łazarza, przechodzący po wielokroć z rąk do rąk — obecnie znowu zajmują go Niemcy. AK utrzymała natomiast sąsiednie ruiny budynku szkoły miejskiej na tyłach domu Nowy Świat 4. W bardzo ciężkich walkach o Św. Łazarza, który panuje nad Książęcą. Niemcy stracili wczoraj ponad 50 zabitych. Nasze oddziały walczyły wspaniale w niezmiernie trudnych warunkach. Dość wskazać, że nacierał tu cały batalion niemiecki, osłaniany przez 5 czołgów, wspomagany ogniem dział, granatników i broni maszynowej.

Nacierając ze Stadionu Legii Niemcy opanowali całą ul. Łazienkowską.

Odczuwamy niewątpliwie zelzenie niemieckiego terroru ogniowego na Warszawę od czasu rozwinięcia się bitwy na Pradze. Ustało ostrzeliwanie działami najcięższymi. Naloty bombowców powtarzają się kilkakrotnie każdego dnia, ale są najwyraźniej pospieszne, dokonywane chaotycznie. Powstają oczywiście ciężkie straty w ludziach i budynkach, lecz ogólnie przebieg bombardowań jest łżejszy niż w okresie Starówki czy północnego śródmieścia.

Nasze oddziały trzymają Nowy Świat od Książęcą do Sikorskiego [nr 2-1c]. Wokoło gmachu YMCA mimo licznych natarć niemieckich — wszystkie stanowiska utrzymano.

Na północ od Al. Sikorskiego — położenie bez zmian. Jedyne w rej. Wroniej Niemcy podejmowali trzykrotnie natarcia od Chłodnej, wspierane czołgami. Wszystkie odparto. Odprężenie w walkach w dzielnicy północnej i zachodniej od razu odbiło się na nastroju ludności [pozostało na miejscu ok. 50 proc. mieszkańców] która z nadzieją oczekuje pomyslnego końca walk.

W północnej części dolnego Mokotowa Niemcy podejmowali kilkakrotnie natarcia po przygotowaniu artyleryjskim. Oddziały AK utrzymały większość swych stanowisk.

Żoliborz. W rejonie Marymontu AK odparła trzy nowe natarcia niemieckiej piechoty, wspomagane artylerią.

— Trwająca od tygodnia ofensywa powietrzna aliantów nad Rzeszą wzrasta z dnia na dzień, dochodząc do druzgocącej potęgi. W ciągu jednego onegdajszego dnia działało nad Niemcami 4.500 samolotów, które bombardowały około 20 miast od Zagłębia Ruhry aż po Czechosłowację.

W Z W